

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (_{NEP}) 2020

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (_{NEP}) 2020 શું છે?

નેશનલ એજ્યુકેશન પોલિસી (_{NEP}) 2020 એ ભારત સરકાર દ્વારા શિક્ષણ પ્રણાલીમાં સુધારો કરવા અને દેશના યુવાનોની વિકસતી જરૂરિયાતોને સંબોધવા માટે રજૂ કરવામાં આવેલ એક વ્યાપક માળખું છે. તે શિક્ષણના તમામ સ્તરોમાં ઇક્વિટી, એક્સેસ, ગુણવત્તા અને સુસંગતતા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને શૈક્ષણિક લેન્ડસ્કેપમાં પરિવર્તન લાવવાનો હેતુ ધરાવે છે.

કાયદાકીય માળખું:

_{NEP} 2020 ભારતમાં શિક્ષણના વિકાસ માટે એક સ્વપ્નદ્રષ્ટા રોડમેપ પૂરો પાડે છે, જેમાં પ્રારંભિક બાળપણની સંભાળ અને શિક્ષણ, શાળા શિક્ષણ, ઉચ્ચ શિક્ષણ, વ્યાવસાયિક શિક્ષણ અને પુખ્ત શિક્ષણનો સમાવેશ થાય છે. તે નીતિ નિર્માતાઓ, શિક્ષકો અને હિસ્સેદારો માટે શિક્ષણ પ્રણાલીમાં સુધારો કરવા માટેના સુધારા અને પહેલો અમલમાં મૂકવા માટે માર્ગદર્શક દસ્તાવેજ તરીકે કામ કરે છે.

મુખ્ય જોગવાઈઓ:

મૂળભૂત શિક્ષણ:

{NEP} 2020 આજીવન શિક્ષણ અને વિકાસ માટેના પાયા તરીકે પ્રારંભિક બાળપણની સંભાળ અને શિક્ષણ ({ECCE}) ના મહત્વ પર ભાર મૂકે છે. તે સર્વગ્રાહી _{ECCE} સેવાઓ પ્રદાન કરવા માટે આંગણવાડી-કમ-પ્રી-સ્કૂલ કેન્દ્રોની સ્થાપનાની દરખાસ્ત કરે છે.

3 થી 6 વર્ષની વયના બાળકો માટે. આ નીતિ જ્ઞાનાત્મક, સામાજિક અને ભાવનાત્મક વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રમત-આધારિત અને પ્રવૃત્તિ-આધારિત શિક્ષણ અભિગમોના એકીકરણની પણ હિમાયત કરે છે.

શાળા શિક્ષણ:

NEP 2020 એક સર્વગ્રાહી અને બહુ-શિસ્ત શાળા શિક્ષણ પ્રણાલીની કલ્પના કરે છે જે વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. તે સામગ્રીના ભારણને ઘટાડવા અને વિવેચનાત્મક વિચારસરણી, સર્જનાત્મકતા અને સમસ્યા-નિવારણ કૌશલ્યોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે શાળાના અભ્યાસક્રમની પુનઃરચનાનો પ્રસ્તાવ મૂકે છે.

આ નીતિ શિક્ષણ અને અધ્યયન પરિણામોને વધારવા અને શિક્ષણ પ્રણાલીમાં સુગમતા અને પસંદગીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ટેકનોલોજીના ઉપયોગની પણ હિમાયત કરે છે.

ઉચ્ચ શિક્ષણ:

NEP 2020 નો ઉદ્દેશ બહુ-શિસ્ત શિક્ષણ, સુગમતા અને નવીનતાને પ્રોત્સાહન આપીને ઉચ્ચ શિક્ષણના લેન્ડસ્કેપમાં પરિવર્તન લાવવાનો છે. તે ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓ (HEI)નું નિયમન અને દેખરેખ કરવા અને શૈક્ષણિક ગુણવત્તા અને શ્રેષ્ઠતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ઉચ્ચ શિક્ષણ આયોગ (HECI) ની સ્થાપનાની દરખાસ્ત કરે છે. આ નીતિ ઉચ્ચ શિક્ષણમાં સંશોધન અને નવીનતાના મહત્વ પર પણ ભાર મૂકે છે અને શિક્ષણ, ઉદ્યોગ અને સમાજ વચ્ચે વધુ સહયોગને પ્રોત્સાહન આપે છે.

વ્યાવસાયિક શિક્ષણ:

NEP 2020 વ્યાવસાયિક શિક્ષણના મહત્વને ઓળખે છે અને રોજગારી અને ઉદ્યોગસાહસિકતાના કૌશલ્યોને વધારવા માટે તેને મુખ્ય પ્રવાહના શિક્ષણમાં એકીકૃત કરવા માંગે છે. તે માધ્યમિક સ્તરથી વ્યાવસાયિક શિક્ષણ અભ્યાસક્રમોની સ્થાપનાની દરખાસ્ત કરે છે અને તેના પર ભાર મૂકે છે.

શિક્ષણ અને ઉદ્યોગની આવશ્યકતાઓ વચ્ચેના અંતરને દૂર કરવા માટે હેન્ડ-ઓન લર્નિંગ, એપ્રેન્ટિસશિપ અને ઇન્ટર્નશિપ. આ નીતિનો ઉદ્દેશ્ય ઉદ્યોગ ભાગીદારો, કૌશલ્ય વિકાસ એજન્સીઓ અને સ્થાનિક સમુદાયોને સામેલ કરીને વ્યાવસાયિક શિક્ષણ માટે એક મજબૂત ઇકોસિસ્ટમ બનાવવાનો પણ છે.

ઇક્ટવિટી અને સમાવેશ:

NEP 2020 સામાજિક-આર્થિક સ્થિતિ, લિંગ, ભાષા અને વિકલાંગતા પર આધારિત અસમાનતાને સંબોધીને શિક્ષણમાં સમાનતા અને સમાવેશને પ્રાથમિકતા આપે છે. તે ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણની સાર્વત્રિક પહોંચ સુનિશ્ચિત કરવા માટેના પગલાંની દરખાસ્ત કરે છે, જેમાં ઓછી સેવા ધરાવતા વિસ્તારોમાં વિશેષ શિક્ષણ ઝોનની સ્થાપના, શિષ્યવૃત્તિ અને હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયેલા વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રોત્સાહનોની જોગવાઈ અને શાળાઓ અને ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં સમાવેશી પ્રથાઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો સમાવેશ થાય છે.

ડિજિટલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર:

NEP 2020 એ શિક્ષણમાં ડિજિટલ ટેકનોલોજીની પરિવર્તનકારી સંભવિતતાને ઓળખે છે અને શિક્ષણ અને શીખવાની પ્રક્રિયાઓમાં ડિજિટલ સાધનો અને સંસાધનોના એકીકરણની હિમાયત કરે છે. તે શૈક્ષણિક તકનીકમાં વિચારો, શ્રેષ્ઠ પ્રથાઓ અને નવીનતાઓના આદાનપ્રદાનને સરળ બનાવવા માટે નેશનલ એજ્યુકેશનલ ટેકનોલોજી ફોરમ (NETF) ના વિકાસની દરખાસ્ત કરે છે. આ નીતિ વિદ્યાર્થીઓને ડિજિટલ માટે તૈયાર કરવા માટે ડિજિટલ સાક્ષરતા અને સાયબર સુરક્ષાના મહત્વ પર પણ ભાર મૂકે છે.

ઉમર.

નિષ્કર્ષ:

નેશનલ એજ્યુકેશન પોલિસી (NEP) 2020 એ ભારતની શિક્ષણ પ્રણાલીમાં દાખલારૂપ પરિવર્તનનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જેમાં સમાવેશીતા, નવીનતા અને

શિક્ષણના તમામ સ્તરોમાં ગુણવત્તા. શીખનારાઓની વિવિધ જરૂરિયાતોને સંબોધીને, સર્વગ્રાહી વિકાસને પ્રોત્સાહન આપીને અને ટેકનોલોજીનો લાભ ઉઠાવીને, NEP 2020નો હેતુ વિદ્યાર્થીઓને 21મી સદીમાં વિકાસ માટે જરૂરી જ્ઞાન, કૌશલ્યો અને મૂલ્યોથી સજ્જ કરવાનો છે. જો કે, નીતિના સફળ અમલીકરણ માટે તમામ હિસ્સેદારોની સતત પ્રતિબદ્ધતા, સહયોગ અને રોકાણની જરૂર પડશે જેથી તે બધા માટે જીવંત અને સમાન શિક્ષણ પ્રણાલીના તેના વિઝનને સાકાર કરે.